

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Makbule ÖZGÜVEN

DENİZEL BALIKÇILIK TURİZMİNİN ANTALYA ÖLÇEĞİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Turizm Yönetimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2024

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Makbule ÖZGÜVEN

DENİZEL BALIKÇILIK TURİZMİNİN ANTALYA ÖLÇEĞİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Danışman

Doç. Dr. Turhan KEBAPÇIOĞLU

Turizm Yönetimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2024

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Makbule ÖZGÜVEN' in bu çalışması, jürimiz tarafından Turizm Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Özgür YAYLA (Kıza)

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. Turhan KEBAPÇIOĞLU (Kıza)

Üye : Doç. Dr. Emrah ÖRGÜN (Kıza)

Tez Başlığı: DENİZEL BALIKÇILIK TURİZMİNİN ANTALYA ÖLÇEĞİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Tez Savunma Tarihi : 05/02/2024

Mezuniyet Tarihi : 15/02/2024

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Denizel Balıkçılık Turizminin Antalya Ölçeğinde Değerlendirilmesi” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Makbule ÖZGÜVEN

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU BEYAN BELGESİ

Öğrenci Bilgileri	
Adı-Soyadı	Makbule ÖZGÜVEN
Öğrenci Numarası	202052078017
Anabilim Dalı	Turizm Yönetimi
Programı	Turizm Yönetimi
Danışman Öğretim Üyesi Bilgileri	
Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Turhan KEBAPÇIOĞLU
Yüksek Lisans Tez Başlığı	Denizel Balıkçılık Turizminin Antalya Ölçeğinde Değerlendirilmesi
Turnitin Bilgileri	
Ödev Numarası	2294582596
Rapor Tarihi	14.02.2024
Benzerlik Oranı	Alıntılar hariç: % 9 Alıntılar dahil: %12
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE, Yukarıda bilgileri bulunan öğrenciye ait tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 40 sayfalık kısmına ilişkin olarak Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak yukarıdaki detayları verilen ve ekte sunulan rapor alınmıştır. Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir: (X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylarım. () Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise: Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporunun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esaslarında öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.	
Gerekçe:	
Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlere uygun olarak tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.	
Danışman Öğretim Üyesi Doç. Dr. Turhan KEBAPÇIOĞLU	

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	iii
RESİMLER LİSTESİ	iv
GRAFİK LİSTESİ.....	v
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
TEŞEKKÜR.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM TANIMININ KAVRAMSAL İNCELENMESİ

1.1. Turizm Tanımı.....	3
1.2. Turizmin Dünyadaki Gelişimi	6
1.3 Turizmin Türkiye’deki Gelişimi	7

İKİNCİ BÖLÜM

ALTERNATİF TURİZM

2.1. Alternatif Turizm	9
2.2. Alternatif Turizm Çeşitleri.....	10
2.2.1. Kongre Turizmi	10
2.2.2. Sağlık Turizmi	11
2.2.3. Kış Turizmi	12
2.2.4. Kırsal Turizm.....	13
2.2.5. Spor Turizm	14
2.2.6. Kültür Turizmi	15
2.2.7. İnanç Turizmi.....	16
2.2.8. Av Turizmi	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BALIKÇILIK TURİZMİ

3.1. Dünya’da Balıkçılık Turizmi	18
3.2. Türkiye’de Balıkçılık Turizmi	22
3.3. Türkiye’de Balıkçılık Turizmi ile İlgili Yasal Düzenlemeler	27
3.4. Antalya’da Balıkçılık Turizmi	28

3.4.1. Antalya Denizel Balıkçılık Turizminin Otel ve Turizm Acenteleri Açısından Değerlendirilmesi	33
3.4.2. Antalya Denizel Balıkçılık Turizminin Turizm Amaçlı Amatör Balıkçılık Açısından Değerlendirilmesi	33
3.4.3. Antalya Denizel Balıkçılık Turizminin Küçük Ölçekli Balıkçılar Açısından Değerlendirilmesi	34
SONUÇ	35
KAYNAKÇA	37
ÖZGEÇMİŞ	41

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 Farklı Turizm Tanımları.....	4
Tablo 2.1. Ülkemizde Bulunan Kış Sporı Merkezleri	13
Tablo 3.1. Tekne Balık Turu Fiyatları	32

RESİMLER LİSTESİ

Resim 2.1. Kongre Merkezi.....	11
Resim 2.2. Sağlık Turizmi.....	12
Resim 2.3. Kış Sporunu Yapan Turistler.....	12
Resim 2.4. Turizm Amaçlı Ziyaret Edilen Doğa Alanları.....	14
Resim 2.5. Farklı Spor Dalları.....	14
Resim 2.6. Farklı Kültür Turizmi Alanları	15
Resim 2.7. İnanç Turizmi Görselleri	16
Resim 2.8. Av Turizmi	17
Resim 3.1. Konyaaltı Sahilinde Amatör Balıkçılar	19
Resim 3.2. Alanya Balıkçılık Turnuvası	19
Resim 3.3. Adrasan'da Balık Turu Tekneleri.....	20
Resim 3.4. Geleneksel Balıkçılık Turizmi (Pesca-Tourism).....	21
Resim 3.5. Gırgır Teknesi ve Pelajik Balık Türleri (Hamsi, İstavrit, Palamut)	23
Resim 3.6. Çıldır Gölü'nde Atlı Kızaklar ve Eskimo Usulü Balıkçılık	24
Resim 3.7. Gökova'da Balıkçılık Turizmi Uygulaması	25
Resim 3.8. Van Gölü İnci Kefali Göçü	25
Resim 3.9. Türkiye'de Amatör Balıkçılara Verilen Belgeler.....	27
Resim 3.10. Türkiye Denizlerinde Avlanabilecek Bazı Balık Türleri ve Boy Yasakları.....	28
Resim 3.11. Adrasan Koyunda Yakalanan Barakuda, Sinarit ve Akya	29
Resim 3.12. Side Limanında Balık Turu Düzenleyen Tekneler.....	30
Resim 3.13. Side'de Avlanan Türlerden Sokar, Lokum, Kupes ve Fangri	30
Resim 3.14. Alanya Balıkçılık Turnuvası	31
Resim 3.15. Ticari Amaçlı Amatör Balıkçılık Turizm İzin Belgesi.....	31

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 3.1. Yıllara Göre Dünya Su Ürünleri Üretimi.....	18
Grafik 3.2. Türkiye’de Yıllara Göre Su Ürünleri Üretimi.....	22
Grafik 3.3. Ülkemizde Denizlere Göre Su Ürünleri Avcılığı Miktarı.....	23

ÖZET

Turizm, sosyal ve ekonomik kazanımları ile tüm dünyada olduğu gibi ülkemiz için de önemli bir sektördür. Ulaşım ve iletişim olanaklarının gelişmesi, kişilerin gelir, yaşam, kültür ve eğitim düzeylerinin artması gibi etkenler, tüketicileri alternatif turizm arayışına yönlendirmektedir. Özellikle yaşanan Covid-19 pandemisi ile birlikte, daha az katılımcı ile doğada gerçekleştirilebilen alternatif turizm faaliyetlerinin önemi daha da artmıştır. Güneş, kum ve deniz ile özdeşleşen geleneksel turizm, yaz mevsimi ile sınırlı kalmaktadır. Buna karşın dört mevsim yapılabilecek Sağlık Turizmi, Spor Turizmi, Kırsal Turizm, Botanik Turizm ve Balıkçılık Turizmi gibi aktiviteler sektörün sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir.

Özellikle gelişmiş ülkelerde çok fazla ilgi gören Balıkçılık Turizmi, içerdiği doğa, macera ve gastronomi gibi öğeleri ile beklentileri karşılayan önemli bir turizm dalı olarak öne çıkmaktadır. Dünyada en çok tercih edilen balıkçılık turizmi yöntemi rekreasyonel balıkçılıktır. Hobi, dinlenme veya spor amaçlı gerçekleştirilen ve maddi kazanç hedefi olmayan rekreasyonel balıkçılık, özellikle Kanada, İtalya, İspanya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde çok popülerdir. Ülkemizde ise Balıkçılık Turizmine yönelik olumlu gelişmeler olmakla birlikte henüz potansiyelinin çok altındadır.

Bu çalışmada dünyanın en önemli turizm destinasyonları arasında yer alan Antalya'nın denizel balıkçılık turizminin mevcut durumu ve potansiyeli irdelenmiştir. Bölgede rekreasyonel balıkçılık kapsamında amatör balıkçılık, sportif balıkçılık ve turizm amaçlı amatör balıkçılık aktivitelerinin gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Özellikle uluslararası sportif balıkçılık turnuvalarının başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi, ülke tanıtımına ve rekreasyonel balıkçılık farkındalığının artmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte Akdeniz ülkelerinde başarı ile uygulanan geleneksel balıkçılık turizmi (Pesca-Tourism), yasal altyapısı olmadığı için Antalya'da ve ülkemizde uygulanamamaktadır. Küçük ölçekli balıkçılara ek gelir sağlayan, aşırı avcılığın önüne geçen ve katılımcılara çevre bilincini aşılayan bu turizm aktivitesinin ülkemize kazandırılması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak yüksek ekonomik potansiyeli, çevreye duyarlı uygulamaları ile turizm sektörünün sürdürülebilirliğine ve çeşitlenmesine yardımcı olan balıkçılık turizmi, Antalya ölçeğinde desteklenmeye değer alternatif bir turizm dalı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Alternatif Turizm, Balıkçılık Turizmi, Rekreasyonel Balıkçılık

SUMMARY

EVALUATION OF MARINE FISHING TOURISM AT ANTALYA SCALE

Tourism is an important sector for our country, as well as all over the world, with its social and economic gains. Factors such as the development of transportation and communication facilities and the increase in people's income, life, culture and education levels direct consumers to seek alternative tourism. Especially with the Covid 19 Pandemic, the importance of alternative tourism activities that can be carried out in nature with fewer participants has increased even more. Traditional tourism, identified with sun, sand and sea, is limited to the summer season. On the other hand, activities such as Health Tourism, Sports Tourism, Rural Tourism, Botanical Tourism and Fishing Tourism, which can be done in all seasons, are important for the sustainability of the sector.

Fishing Tourism, which attracts a lot of attention especially in developed countries, stands out as an important branch of tourism that meets expectations with its elements such as nature, adventure and gastronomy. The most preferred Fishing Tourism method in the world is Recreational Fishing. Recreational Fishing, which is carried out for hobby, recreation or sports purposes and does not aim at financial gain, is very popular especially in countries such as Canada, Italy, Spain and the United States. Although there are positive developments regarding Fishing Tourism in our country, it is still far below its potential.

In this study, the current status and potential of marine fishing tourism in Antalya, one of the most important tourism destinations in the world, was examined. It has been determined that amateur fishing, sport fishing and amateur fishing activities for tourism purposes are carried out within the scope of recreational fishing in the region. In particular, the successful holding of international sport fishing tournaments contributes to the promotion of the country and increasing awareness of recreational fishing. However, traditional fishing tourism (Pesca-Tourism), which is successfully implemented in Mediterranean countries, cannot be implemented in Antalya and our country because it does not have a legal infrastructure. It is important to bring this tourism activity to our country, which provides additional income to small-scale fishermen, prevents overfishing and instills environmental awareness in participants.

As a result, fishing tourism, which helps the sustainability and diversification of the tourism sector with its high economic potential and environmentally friendly practices, has been evaluated as an alternative branch of tourism worth supporting on the Antalya scale.

Keywords: Tourism, Alternative Tourism, Fishing Tourism, Recreational Fishing

TEŞEKKÜR

“Denizel Balıkçılık Turizminin Antalya Ölçeğinde Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmamda bana kattıkları ve yol göstericilikleri için tez danışmanım Doç. Dr. Turhan KEBAPÇIOĞLU’ na, jüri üyeleri Doç. Dr. Özgür YAYLA ve Doç. Dr. Emrah ÖRGÜN’e destekleri için Doç. Dr. Kemal KÖKSAL, Yasemin AKKUŞ, Sibel ERGÜLER ile her zaman yanımda olan eşim, çocuklarım, ailem ve arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Makbule ÖZGÜVEN

Antalya, 2024

GİRİŞ

Turizm özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde her zaman yoğun talep gören bir sektör olmuştur. Diğer sektörlerle kıyasla daha hızlı gelişmesi bunun en önemli sebeplerindendir (Yıldız, 2011). Ülke ekonomisine doğrudan yaptığı pozitif etkinin yanı sıra, emek-yoğun bir sektör olmasından dolayı istihdama da katkısı büyüktür.

İnsanların boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının zamanla değişmesi, turizm sektörünü alternatif arayışlara yönlendirmiştir. Bazen de Covid-19 pandemisi gibi tüm dünyayı etkileyen olumsuz olaylar, kitlesel turizmin yerine daha az katılımcı ile gerçekleştirilen alternatif turizm aktivitelerini zorunlu kılmıştır.

Her mevsim katılım sağlanabilen ve birçok farklı uygulama yöntemine sahip balıkçılık turizmi, sektörü çeşitlendiren ve sürdürülebilirliğine katkı sağlayan önemli bir alternatif etkinlik olarak dikkat çekmektedir. Barındırdığı doğa, macera, gastronomi ve yerel toplum ile iletişim gibi unsurlar ile özellikle gelişmiş ülkelerde yoğun ilgi gören yeni turizm eğilimlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Boz ve Tunçer, 2016).

Balıkçılık sektörü balıkçılık turizmi faaliyetlerinin temel taşı olup, avcılık ve yetiştiricilik olarak ikiye ayrılmaktadır. Su ürünleri yetiştiriciliği alanında da turistik aktiviteler yürütülmekle beraber, balıkçılık turizminin temelini avcılık uygulamaları oluşturmaktadır.

Ticari ve rekreasyonel balıkçılık olarak ikiye ayrılan su ürünleri avcılık yöntemlerinden rekreasyonel balıkçılık, tüm dünyada en çok tercih edilen balıkçılık turizmi faaliyeti olarak kabul edilmektedir (Kebapçıoğlu, 2021).

Ülkemizde turizmin gözde illerinin başında gelmekte olan Antalya, 640 km'lik kıyı uzunluğu ile Akdeniz Bölgesinde yer almaktadır. 1982 yılında yayınlanan Turizm Teşvikleri Kanunu ile gelişim ve ilerlemesine hız katan Antalya, buna paralel hızla büyüyen bir nüfusa sahip olmuştur. Özellikle turizm sezonunda turist ve çalışanların katılımı ile nüfusta büyük artışlar gözlenmektedir. Sürekli artan nüfus yeni yerleşim alanlarının açılmasını tetiklerken, turizme olan yoğun talep de turistik mekânların çoğalmasına sebep olmuştur.

Ülke ekonomisine ve istihdama önemli katkıları olan turistik oteller, genellikle kıyı şeridinde yer almakta ve denizi balıkçılık sektörü ile ortak kullanılmaktadırlar. Bu durum zaman zaman iki sektör arasında anlaşmazlıklara sebep olabilmektedir.

Antalya'da turizm, her zaman balıkçılıktan ön planda olmuştur. Bunda Antalya Körfezi'nin sahip olduğu zengin tür çeşitliliğine karşın, çok büyük ticari balık stoklarına sahip olmaması da önemli etkidir.

Balıkçılık turizmi, Antalya ölçeğinde balıkçılık ve turizm sektörlerini ortak paydada buluşturup katma değer yaratabilecek, çok önemli ekonomik potansiyele sahip alternatif turizm faaliyetidir. Alanya’da büyük pelajik türler için düzenlenen uluslararası katılımlı sportif balık turnuvaları ve Adrasan’ daki balık turlarının ünü ülke sınırlarını aşmış olsa da; Antalya’da balıkçılık turizmi hak ettiği değerin uzağındadır.

Bu çalışmada Antalya ilinde turizm ve balıkçılık sektörlerinin birbiri ile olan etkileşimi de dikkate alınarak, uygulanan mevcut denizel balıkçılık turizmi faaliyetleri ve bu alternatif turizm aktivitesinin potansiyeli üzerinde durulmuştur. Ayrıca balıkçılık turizmi faaliyetlerini yürüten paydaşların görüşleri doğrultusunda, mevcut uygulamaların iyileştirilmesi ve ekolojik yaklaşımlı alternatif aktiviteler konusunda önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

TURİZM TANIMININ KAVRAMSAL İNCELENMESİ

1.1. Turizm Tanımı

Turizm esnek bir yapıya sahip olması ve çok yönlü özelliğiyle çok fazla bilimsel yapıyla temasta olduğundan herkesçe kabul gören tek bir tanımı bulunmamaktadır. Kelime kökü İbranice olup, "tora" kelimesi günümüze turizm olarak gelmiş insanın gelişmesi, öğrenmesi ve boş zamanını değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Turizm sözcüğünün, etrafını dolaşmak geri dönmek anlamı taşıyan latince "tornus" kelimesinden geldiği de düşünülmektedir. Turizm kavramı ile ilgili birçok tanımlama yapılmış olsa bile, birçok etmenin (politik, psikolojik, sosyal, ekonomik) bir araya gelmesi ile ortaya çıktığı için kapsamlı bir tanımlama yapılamamıştır. Türk Dil Kurumu turizmi "dinlenme, eğlenme görme, tanıma ve benzeri amaçlarla yapılan gezi" olarak tanımlamaktadır. Uluslararası turizm sözlüğünde, turizm bireylerin keyfi olarak gerçekleştirdikleri yer değiştirme faaliyetlerinin tamamı olarak değerlendirilmektedir. Turizm kavramı, birçok farklı tanımla karşımıza çıkmaktadır (Tablo 1.1).

Turizm, insanların günlük işleri dışında kalan boş zamanlarını değerlendirmek veya rekreatif faaliyetlerde bulunmak için geçici olarak seyahat etmeleri sırasında gerçekleşen etkileşimlerin tamamı olarak tanımlanabilir (Çelik, S. 2018). Guyer-Feuler'in 1905 yılındaki tanımına göre; Turizm sürekli değişen yeni yerleri keşfetme isteği, dinlenme arzusu, doğal güzelliklerin insanlara huzur ve mutluluk vermesi inancı bunların yanı sıra sanayinin ve ulaşım imkânlarının gelişmesi toplulukların birbirini tanımasını sağlayan modern bir olaydır.

Günümüzde insanlar günlük yaşantılarını devam ettirdikleri yerlerden kısa süreli başka yerlere seyahat etmektedir. Bu yer değiştirmeler 20.y.y. da daha çok eğlence ve zevk amacıyla gerçekleşmeye başlamıştır. Yaklaşık 20.y.y. sonlarında dünya çapında bir ekonomi oluşturacak düzeye gelmiştir.

Tablo 1.1 Farklı Turizm Tanımları

Yazar	Tanım
Guyer ve Feuler:	“Turizm, git gide artan hava değişimi ve dinlenme ihtiyaçlarını, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma arzusuna; doğanın insanlara mutluluk sunduğu inancına dayanan ve bilhassa ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale dönüşmelerinin bir sonucu olarak ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına imkân sunan ‘modern’ çağa özgü bir olaydır.”
Schullar, V.H.	“Başka bir ülkeden, şehir ya da bölgeden yabancıların gelmesi ve geçici süre kalmalarıyla oluşan hareketin ekonomik yönünü ilgilendiren aktivitelerin tamamı”
Picard, E.	“Turizmin ana fonksiyonu ülkeye yabancı döviz kaynaklarının girişini sağlamak ve turist harcamalarının ekonomiye yaptığı kazançları araştırmak.”
Meyer, M.	“Her insanın değişik derecelerde bulunan; kaçma ve uzaklaşma isteklerinden ortaya çıkan psikolojik kaynaklı yer değiştirme faaliyeti.”
Hunkizer	“Yabancıların bir yere yaptıkları yolculuklarından ve sürekli kalma, para kazanma amacı olmayan konaklamalarından oluşan ilişkilerin tümü.”
Hunkizer ve Krapf	“Sürekli kalışa dönüşmemek ve gelir sağlayıcı hiçbir uğraşta bulunmamak koşulu ile yabancıların geçici süre kalışlarından ortaya çıkan ilişkilerin tamamı.”

Kaynak: (Kozak, Kozak ve Kozak, 2015)

Turizm olayı modern bir olay gibi düşünülse de insanlık tarihi kadar eskidir. Turizmin geçmişi Sümerlere M.Ö 4000 yılına dayanmaktadır. Eski zamanlarda yaşayan toplulukların ticaret amacıyla yapmış oldukları seyahatler ilk turizm hareketi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra Hristiyanlık ve Müslümanlığın yayılması dini amaçlı turizm ile İstanbul’un fetih edilmesi ile başlayan Fransız İhtilaline kadar süren turizm ise eğitim ve kültür turizmi olarak düşünülmektedir.(Yıldız, Z.,Kalağan, G., 2008).

Turizmin yalnızca ekonomik unsur olarak inceleyen ve birçok yeni düşünce çıkmasını sağlayan kişi Avusturyalı ekonomist Hermann Von Schullar olmuştur.

Schullar, değişik bölge ve ülkelerden gelen misafirlerin belirli sürelerde konaklamalarını ekonomik unsuru ilgilendiren eylemler bütünü olarak düşünmektedir. Yine farklı olarak M. Meyerise; İnsanların rutin faaliyetlerinden uzaklaşma ve psikolojik olarak rahatlama talebi sonucunda meydana gelen yer değişikliği faaliyeti olarak turizmi tanımlamaktadır.

Turizm ile ilgili bakış açısı zamanla farklılık göstermiş iş ve mesleki amaçlı yapılan gezilerde turizm olarak kabul görmeye başlanmıştır. Turizm kavramında seyahat önemli bir unsurdur. Yapılan seyahatler tamamı turizm olarak nitelendirilebilir.

Turizm kavramının tanımlanmasında ikinci etmen konaklamadır. Konaklama turizm olayının tanımlanmasındaki bir diğer unsurdur. Hunziker turizmi yabancıların bir yere yaptıkları seyahatlerden, sürekli kalma ve ticari kazanç sağlama amacı gütmeyen ilişkilerin bütünü olarak tanımlamaktadır. AİEST (Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Birliği) tarafından 1980’li yıllarda yeniden düzenlenen turizm; “İnsanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçları karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buradaki, genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri talep ederek, geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünü” şeklinde tanımlanmıştır. Turizmin bu tanımı dikkate alındığında iş seyahatleri ve kongreler, az zamanlı seyahatler, kırsal kesimden büyük şehirlere yapılan tüm seyahatler, sağlık için yapılan seyahatler, tatil beldelerindeki ikinci evlerdeki konaklamalar turizm olarak sayılmaktadır. Bunlara rağmen öğrencilerin eğitim amaçlı uzun süreli konaklamaları, iş arama, daimi yerleşme, orada ikamet etmeye yönelik seyahatler ve konaklamalar ile rutin ihtiyaçların karşılanması amacıyla yapılan sıradan seyahatler turizm kavramının dışında kalmaktadır.

Farklı tanımları yapılan turizm faaliyetini gerçekleştiren kişilere turist denilmektedir. Ticari amaçlarla yolculuk edenler, sportif, idari, dini ve bilimsel nedenlerle yolculuk edenler, zevk, ailevi ve sağlık amacıyla yolculuk edenler, deniz gezileri ile gelenler turist olarak adlandırılırlar. Yerli ve yabancı turist olarak iki kısımda incelenir. Kendi ülkesindeki seyahatlere katılanlara yerli, kendi ülkesinden yabancı bir ülkeye 24 saati aşan seyahat yapanlara yabancı turist denir.

Seyahat aktivitesi turizmin en önemli dinamiğidir. Turistlerin sürekli bulundukları yerlerden uzaklaşmaları gerekliliği Turizm faaliyetleri gerçekleşebilsin. İnsanları turizme yönelten birden fazla sebep vardır bunların başlıcaları; merak, din, kültür, dinlenme, iş, spor, ziyaret, eğitim, alışveriş, sağlıktır. Bir bölgenin çekici etmenleri turisti bölgeye yönlendiren çekici unsurlar olarak da düşünülebilmektedir.

1.2. Turizmin Dünyadaki Gelişimi

Dünya Turizm Örgütüne göre: “Turizm; sürekli kalışa dönüşmemek ve gelir getirici hiçbir uğraşıda bulunmamak şartı ile bireylerin geçici süre konaklamalarından doğan olay ve ilişkilerin tümüdür”. Çağımızda kalkınma için önemli bir yer kaplayan turizm sektörünü anlayabilmek için dünyadaki tarihsel gelişimini incelemek gerekmektedir. Temel ihtiyaçlarını giderebilen bireylerin farklı yerler görme isteği turizm faaliyetinin başlangıcı olmuştur denilebilir.

İlk çağlarda insanların başka yerlere gitme faaliyetlerinin altında avcılık, toplayıcılık ve tarım yapma arzusu bulunmaktadır. İlk çağlara turizm başlangıcı yönünden bakıldığında Romalıların ünlü tapınak ve eserleri görmek için seyahat etmeleri ve bu esnada rotaları belirten yol haritaları oluşturmaları turizm faaliyetini başlatan ilk adımlar olmuştur. Büyük İskender zamanında 700.000 turistin Efes’i ziyareti turizm faaliyeti açısından önemli bir eylemdir. Bu çağda, yol istikametlerince yolcuların konaklama sağlamaları için hanlar inşa edilmiş olup, konaklama tesislerinin tarihteki ilk örnekleri olarak önem kaydetmektedir.

Orta Çağa bakıldığında Avrupa ve Ortadoğu’daki turizm Roma imparatorluğunun yok oluşu ile birlikte genişlemiş, dinlenme, eğlence, merak turizminin yerini daha çok inanç turizmi ön plana geçmiştir. İslam’ın hızlı bir şekilde yayılması ile birlikte Müslümanların Mekke-Medine, Kudüs ve Kerbela ziyaretleri, Hristiyan-Müslümanlar arasındaki Haçlı savaşların dinsel ziyaretlere dönüşmesi Orta Çağın önemli turizm faaliyetleri arasında sayılabilir. Bu dönemde deniz yolu ile gerçekleşen haçlı seferleri sonucunda liman şehirleri değer kazanmıştır. Yine Türk kavimlerinde de turizm faaliyetlerinin arttığı görülmektedir. Kervansaraylar yapan Anadolu Selçuklu Devleti, modern turizm tesislerine ilk örnekleri kazandırmıştır.

Yeni Çağda kültür turizmi ön plana çıkmıştır. Kültür turizmini başlatan faaliyetin Rönesans hareketleri olduğundan bahsetmek doğru olur. Demir yolu ile başlayan ulaşım olanakları Endüstri devrimi ile başlamış olup turizm hareketine hız kazandırmıştır. Tarihteki ilk tur düzenlemesini İngiltere’nin ilk seyahat acentesi 1841 yılında “Thomas COOK” Leichester- Loughborough arası 570 yolcuyu trenle seyahat ettirerek ilk tur organize etme işine başlamıştır. Avrupa ülkelerinde 17. yüzyılda, günümüzde ki turizm faaliyetlerine yakın seyahatler gerçekleştirilmiştir. Bu seyahatlerde amaç büyük şehirleri, kültür merkezlerini deneyimlemek ve buralar hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Son dönemlerde turizm faaliyetleri, ekonomik ve sosyal oluşumlardaki değişimler sebebiyle önceden planlanarak organize edilen kurulan seyahat acenteleri ile gerçekleştirilen bir yapıya dönüşmüştür. Ayrıca II. Dünya Savaşından sonra ulaşım yollarının genişlememesi ve ucuzlaması, insanlarda tatili ihtiyaç olarak göremeye başlaması ile birlikte turizm faaliyetinin ilerlemesine ve gelişmesine etki etmiştir. II. Dünya savaşından sonra Avrupa ülkeleri toparlanmış ve ekonomik ve şehirleşme alt yapıları ile turizm için önemli potansiyel oluşturmuşlardır. Son dönemlerde ise teknolojik gelişmelerin de etkisiyle ulaşım ve konaklama imkânlarının gelişmesi ile insanların turizm faaliyetlerine katılımı artmıştır (Bahar O. ve Kozak, M.,2005).

İnsanların turizme bakış açıları ve ilerleyen teknoloji ile birlikte Küreselleşmenin etkisiyle de küçülen dünya insanlar tarafından rahatça gezilip görülebilen bir yer olmuştur. Turizm sektörünü insanların turizmi lüks değil ihtiyaç olduğunu benimsemesi ile birlikte her yıl daha fazla insanın seyahate çıkıyor olmasıyla gerçekleşen ekonomik hareketlilik ülkeler arasında önemli bir noktaya getirmiştir.

1.3 Turizmin Türkiye’deki Gelişimi

Turizm hızla büyümeye devam ederken Türkiye’deki durumu da dünyadakine benzer haldedir. Türkiye’nin farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması, Asya ve Avrupa’ya köprü vazifesi yapması, yeryüzü çeşitliliği, üç tarafının denizlerle çevrili olması gibi coğrafik özellikleri ile kültürel ve tarihi zenginliğe sahip olmasını sağlamış olup turizm yönünden çekiciliğini arttırmıştır. Türkiye’de turizm hareketinin 1980’li yıllarda canlandığından bahsetmek doğru olur. 1990’lı yıllara doğru artış çok fazla olup, sonraki yıllarda da artarak devam etmiştir.

Turizmin ekonomisinin artmasıyla, turizm merkezlerinin kendi aralarındaki rekabet artmıştır. Turizm destinasyonlarının karşı karşıya kaldıkları sorunları çözmek için analizler yapılmalı ve katma değer oluşturan alternatif uygulamalar sunarak, sektördeki devamlılıklarını sağlamak zorundadırlar. Popüler hale gelen turizm destinasyonlarından olan Türkiye, güçlü planlama ve tutundurma stratejileri yapmalıdır. Yerel ve ulusal yetkililer, Akdeniz bölgesinde rekabet edebilmek için Türkiye’nin güçlü yönlerini tespit ederek daha etkili turizm stratejisi ve pazarlamasını yapmaktadır (Duman, ve Kozak, 2013). Türkiye’de 2003 yılında Turizm Bakanlığı ve Kültür Bakanlığı birleşmiş olup, Kültür ve Turizm Bakanlığı adı altında çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

Türkiye de turizm sektörünün gelişiminde üç aşamadan bahsedilebilir.

a)Farkındalık aşaması: Yerel halkın turizm hareketinin faydasına olan inancını arttırmaya yönelik eylemlerde bulunulmuştur. Turizm stratejisi büyük ölçekli turizm yatırımlarına ve kitlesel turizme yönelik olmuştur.

b)Teşvik aşaması: Mali kaynakların, izlenen politikaların ve stratejilerin eksiklikleri tespit edilmiş ve bu alanda iyileştirici yollara başvurulmuştur.

c)Eylem aşaması: Bu aşamada özel sektör desteği ön plana geçmiştir. Turizm Teşvik Kanunu ve Yabancı Yatırımlar Kanunu gereğince yapılan teşvikler sayesinde yabancı sermayenin turizme katkısı artırılmış ve turizm sektörüne olan ilgi artmıştır.

Türkiye’yi ziyaret eden yıllık turist sayısı, 1980’li yıllara kadar yaklaşık 1 milyon kişidir. Sonraki yıllarda uygulanan dışa açıklık politikasının etkisi ile uluslararası ekonomik işbirlikleri hızla artmıştır. Bunun sonucunda ülkemizi ziyaret eden yabancı turist sayısı gün geçtikçe artmıştır. En fazla turist ağırlayan ilk 10 ülke arasına giren Türkiye’nin, 21. Yüzyılda bu sıralamanın daha da yukarılarına çıkacağı tahmin edilmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığının son hedefleri de dikkate alındığında, Türkiye’nin turizm gelirlerinin 2023 yılında yaklaşık 60 milyar dolar seviyesine geleceği öngörülmektedir.

Türkiye ekonomisi, hizmet ve sanayi sektörlerinin gelişimine paralel olarak büyümektedir. Turizm sektörü de bu doğrultuda gelişimini devam ettirmektedir. Türkiye ihracatını oluşturan sanayi ve geleneksel tarım ürünlerinin, kısa ve orta vadede ülkenin döviz ihtiyacını karşılaması mümkün değildir. Dış finansman girdileri ve işçi dövizleri de beklenen seviyede değildir. Bu sebeple Türkiye için en önemli döviz girdisini turizm sektörünün sağlayabileceği görülmektedir (Çımat ve Bahar, 2003).

İKİNCİ BÖLÜM

ALTERNATİF TURİZM

2.1. Alternatif Turizm

Dünyada ve Türkiye de turizm dinamiğinin belli sürelerde değil, daha sürdürülebilir geniş zamanlara yayılması ile ilgili araştırma ve çalışmalar devam etmektedir. Turizmin sürdürülebilirliğini sağlamak için çeşitliliğini artırma gereksinimi doğmuştur. Bu sebeple alternatif turizm ihtiyacı oluşmuştur. Alternatif turizm, turizm faaliyetlerini bulundukları dar kaplardan çıkararak, bunun açtığı sıkıntıları en aza indirip, özel ilgi alanlarına doğru turizm faaliyetini yöneltmek şeklinde tanımlanabilir. Ülkeler, mevcut kapasiteleri ve bütüncül çözüm arayışları kapsamında dünya turizmindeki paylarını arttırmak için, rekabet edebilir ve pazarlanabilir alternatif ürünler geliştirme yoluna gitmişlerdir. Bunun sonucunda “alternatif turizm” kavramı ortaya çıkmıştır (Kiper, 2006).

Alternatif turizm çok yönlü turizm aktiviteleri ile farklı turizm faaliyetlerini içine alarak, turizmi belli bölge ve belli zaman aralıklarından çıkararak 12 aya yayılmasını sağlayan turizm çeşididir. Yerli halk ile turistler arasındaki ilişkiyi kuvvetlendirmesinden de bahsetmek mümkündür. Son yıllarda Alternatif turizm çok fazla önem kazanmaktadır. Dünyada ve Ülkemizde yıllarca devam eden geleneksel turizm anlayışını değiştirmek kolay olmamıştır. Fakat alternatif turizmin sürdürülebilirliği çok yüksek olması sebebiyle gelişimde ve talepte hızla rağbet görmeye devam etmektedir. Son zamanlarda Dünya turizminde, Ülkeler yeni stratejiler geliştirerek turizm payını arttırmak, turizm potansiyelini verimli bir şekilde kullanabilmek için rekabet oluşmuş ve buda alternatif turizme rağbeti ve bu yönde hareketi arttırmıştır. Bu sebeplerle alternatif turizm hızla ön plana çıkmıştır. Farklı beklentilere girerek alışılmış turizm hareketinden uzaklaşma isteği de alternatif turizme talebi arttırmıştır. Turizm sektöründe kar marjının düşmesi ve bunu arttırmak için pazarı çeşitlendirme isteği, çevre kirliliği ile doğanın tahrip edilmesi ve turist cezbedici özelliğini yitirmesi ile kırsal alanları değerlendirilme fikri, alternatif turizme eğilimin diğer nedenleri arasında sayılabilir (Uygur ve Baykan, 2007).

Alternatif turizm kitle turizmine karşı yaratılmamış, aksine onu destekleyici bir faaliyet olarak ortaya sürülmüştür. Kitle turizmi sert, algılanırken alternatif turizm daha yumuşak olarak algılanmaktadır. Bu iki turizm şekli birbirine rakip değil, asıl amaç insanların sosyal, psikolojik ve kültürel gereksinimlerini karşılamanın yanında, doğal kaynakları koruyarak zarar vermeden turizmde kullanmak hedeflenmektedir.

Zengin turizm kaynaklarının bulunması Türkiye için turizm yönünden şans teşkil etmektedir. Dünyada ve Türkiye de turizm etkinlikleri başka başka alanlara kayması ile alternatif turizme olan yönelim hızla artmaktadır. Buda sadece kıyı bölgelerinde devam etmekte olan güneş-deniz-kum turizminin dar kalıbından çıkılarak turizmin sürdürülebilir daha geniş zamanlara yayılmasını sağlamıştır. Turizm, ekonomik zorluk yaşayan ülkelerin bütçelerini iyileştirmek için başvurduğu önemli sektörlerden biridir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin, bu pazardan daha etkin faydalanabilmesi; mevcut hizmet ve ürünlerini çeşitlendirmeleri ile mümkündür. Bu da alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve daha faydalı olan bu turizm uygulamalarının önündeki engellerin kaldırılmasıdır (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002).

2.2. Alternatif Turizm Çeşitleri

Yıllarca sınırlı zaman ve mekânla devam eden geleneksel turizm hareketlerine göre daha geniş zaman ve alanlarda yayılıp gelişme imkânı bulan alternatif turizm hızlı bir şekilde yayılmaya ve gelişmeye devam etmektedir. Farklı alternatif çeşitleri ve Ülkemizde yayılma alanlarından kısaca bahsedecek olursak aşağıdaki başlıklar şeklinde tanımlanabilir.

2.2.1. Kongre Turizmi

Ortaya çıkma şekli toplantı yönetimi olan kongre turizmi, turizmin gelişmekte olan alanlarında hızla ilerlemektedir. Ülkeler arasında bilgi paylaşımına katkı sağlayan kongre turizmi, ziyaretçi turizminden yaklaşık 4 kat daha fazla gelir getirdiğinden bahsetmek mümkündür. Ülkemiz için önemli ekonomik kaynaklardan biridir. Farklı konularda düzenlenen seminer, konferans ve toplantı gibi organizasyonlardan oluşmaktadır. Bu organizasyonlar her dönem yapılabildiği için turizm sektörünün süresini uzatmaktadır. Diğer kongre türlerine göre konaklama süresi çok uzundur. Ayrıca ziyaret turizminde katkısı büyüktür. Kişiler kongre turizmi aracılığıyla gördükleri bu yerlere sezon tatillerinde ailelerini de alarak gelmektedir. Turistik açıdan talebin artmasında büyük rol sahibidir.

Kongre, seminer, fuar ve toplantılar turizm açısından önemli yere sahiptir (Resim 2.1). Mevsimlik özelliğinin olmaması, büyük gelişmiş şehirlerde gerçekleştirilmesi ve katılımcıların ortalamanın üzerinde harcama yapma potansiyeline sahip olmaları kongre turizminin önemli özelliklerindendir. Türkiye Avrupa ülkelerine yakınlığı ile önemli bir destinasyondur. İstanbul, Antalya, İzmir ve Muğla gibi iller deniz kıyısı olması, modern konaklama tesisleri ve kültürel miraslara sahip olması dolayısıyla kongre turizminde önemli yere sahiptir.

Kongre turizminde zaman çok önemli olduğu bilinmekte olup bu özelliği dolayısıyla İstanbul, İzmir, Antalya, Muğla ve Ankara'ya direk uçuş ve transfer bağlantısı imkânları olması sebebiyle kongre turizmi için önem arz etmektedir.

Resim 2.1. Kongre Merkezi

Kaynak: www.turizmguncel.com

2.2.2. Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi insanların sürekli, bulundukları yerden sağlık hizmetlerini kullanmak için yaptıkları faaliyetlerin tamamını içerir (Resim 2.2). Son zamanlarda sağlık hizmetleri üretimi ve tüketimi hızlı bir şekilde ivme kazanmıştır. Bu özellik sağlık turizminin genel turizm gelirleri açısından önemli bir yere sahip olmuştur. Sağlık turizmi harcamaları Küresel Sağlık Enstitüsü verilerine göre hızlı bir şekilde arttığı gözlenmiştir. Dünya sağlık turizminde öncü ülkeler olarak, Tayland, ABD, Hindistan, Meksika, Almanya, Güney Afrika, Brezilya ve Singapur sayılabilir. Sağlık turizmi kullanılan kaynak durumuna göre kendi içinde alt dallara ayırmak mümkündür.

Bunlar aşağıdaki şekilde sayılabilir.

- Medikal (Tıbbi) Turizm
- Termal (kaplıca) Turizm
- Yaşlı ve Engelli Bakımı Turizmi
- SPA ve Wellnes Turizmi

Resim 2.2. Sağlık Turizmi

Kaynak: www.hisglobal.com.tr

2.2.3. Kış Turizmi

Kış turizmi yılın belli dönemlerinde yapılabilmekte olup, belirli yükseklerdeki dağlarda uygun alanlarda kayak sporunu yapmaya etken olan tüm faaliyetleri kapsamaktadır (Resim 2.3). Bunun yanında konaklama, yeme-içme, gezme-görme ve eğlenme gibi faaliyetlerde kış turizminde etkindir. Ülkemizde kış turizmi belli zaman aralıklarında yapılmakta olup, kış sporları için oluşturulmuş spor merkezleri kurulmuştur (Tablo 2.1).

Kış sporları merkezleri kış sporları açısından Ülkenin turizm gelirine katkı sağlamıştır. Merkezlerin varlığı kış turizminde yerli ve yabancı turist dikkatini çekmektedir.

Resim 2.3. Kış Sporunu Yapan Turistler

Kaynak: www.trthaber.com

Tablo 2.1. Ülkemizde Bulunan Kış Sporları Merkezleri

Bulu nduğu İl	Kış Sporları Merkezi
Aksaray	Hasandağı Kış Sporları Turizm Merkezi
Antalya	Alanya Akseki Turizm Merkezi
Antalya	Alanya Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi
Bayburt	Kop Dağı Turizm Merkezi
Bitlis	Sapgör Kış Sporları Turizm Merkezi
Bolu	Köroğlu Dağı Turizm Alanı
Bursa	Uludağ Kış Sporları Turizm Merkezi
Çankırı	İlgaz Kadınçayırı Yıldıztepe KTKGB
Erzincan	Ergan Dağı KTKGB
Erzurum	Palandöken Kış Sporları Turizm Merkezi
Gümüşhane	Zigana Turizm Merkezi
Gümüşhane	Çakırgöl Turizm Merkezi
Isparta	Davraz Dağı Kış Sporları Turizm Merkezi
Kars	Sarıkamış Süphan Cıbiltepe Balıkdağ Çamurludağ TM
Kayseri	Erciyes Kış Sporları Turizm Merkezi
Kocaeli	Kartepe Turizm Merkezi
Mersin	Tarsus Gülek Karboğazı KTKGB
Muğla	Fethiye Seki-Eren Dağı Kış Spor Turizm Merkezi
Samsun	Lâdik Akdağ Kış Sporları Turizm Merkezi

2.2.4. Kırsal Turizm

Çağımızda insanın yoğun iş temposu ve stresten uzaklaşmak ve artarak devam eden betonlaşma ile doğal yerlere olan merak ve görme isteği hızla artarak insanların kent yaşamından uzak sakin yerlere seyahat etmesine sebep olmuştur. Turistlerin doğal ortamda bulunmak ve bölgenin kültürüyle kaynaşmak için seyahat edip konaklama yaptıkları kırsal turizm denilmektedir (Resim 2.4.). Kırsal turizm altında aşağıda belirtilen turizm çeşitlerini saymak mümkündür.

- Botanik Turizmi
- Yayla Turizmi
- Çiftlik Turizmi
- Tarımsal Turizm
- Eko Turizmi
- Kamp ve Karavan Turizmi

Resim 2.4. Turizm Amaçlı Ziyaret Edilen Doğa Alanları

Kaynak: “kırsal turizm” facebooksayfası

2.2.5. Spor Turizm

Sporla ilişkisi olan ve spora ilgi duyan kişilerin olimpiyatlara veya spor karşılaşmalarına katılmak veya seyirci olmak amacıyla gerçekleştirdikleri seyahat ve konaklama gibi eylemler spor turizm kapsamındadır (Resim 2.5). Spor faaliyetlerine bireysel ya da grup şeklinde katılım sağlamaktadırlar. Su ve dağ sporları, futbol, basketbol, rüzgâr sörfü, doğa yürüyüşleri, bot yarışları insanların talep ettiği çeşitli spor dallarıdır.

Resim 2.5. Farklı Spor Dalları

Kaynak: www.egitimheryerde.net

Bu spor faaliyetlerine katılım fazla olmakla birlikte, özellikle bölgelerin geleneksel yöresel yarışlara katılım eğilimi çok daha fazladır. Spor turizmi çok kazançlı bir turizm çeşididir. Bu sebeple bazı kentler kendini spor kenti gibi göstererek bu şekilde tanıtım yapmaya özen göstermektedir. Sporun turizme katkısını iki yönde bahsedebiliriz. Birincisi sporun popüler bir eylem olması sebebiyle tanıtım için önemli bir araç olurken ikincisi ise kitlesel seyahatlere sebep olarak turizmi doğrudan desteklemektedir.

2.2.6. Kültür Turizmi

Bir toplumun manevi ve maddi sahip olduğu değerler kültürünü oluşturmaktadır. Kültür içerisinde somut ve soyut unsurlardan bahsedecek olursak bunlar inanç, sanat, insanın keşfettiği bilgi, görgü ve ahlak kuralları, dil, gelenek-görenekler ve kanun soyut; mimari, gastronomi ve yaşam biçimi somut unsur olarak sayılabilmektedir. Kültür turizmi turist gruplarının yerel kültürler hakkında bilgi almak için gerçekleştirdikleri turizm çeşididir (Resim 2.6). Kültür turizmi kaynakları olarak; mimari yapılar, anıtlar, müzeler, tarihi olaylar, ünlü kişiler, inanç merkezleri, festivaller, sergiler, sportif faaliyetler, yerel el sanatları, yerel yiyecek ve içecekler sayılabilir. Kültür turizmini, dark turizmi, etnik turizm, miras turizmi ve etkinlik turizmi şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Resim 2.6. Farklı Kültür Turizmi Alanları

Kaynak: <https://istanbul.ktb.gov.tr>

2.2.7. İnanç Turizmi

İnsanların dinler için önem teşkil eden inanç merkezlerini, görme ve dini amaç ve görevlerini yerine getirme aşamasındaki faaliyetler inanç turizmi içerisinde değerlendirilmektedir. İnsanların varoluşu ile birlikte din kavramı hep var olmuş ve bununla ilgili seyahatler de inanç turizmini bir alternatif turizm şekline dönüştürmüştür (Resim 2.7).

İnsanlardaki inanç duygusu insanları seyahate fazlaca yönlendirmiştir. Bu yönlü yapılan ziyaretler seyahattin ana etmeni olmuştur. Hemen hemen bütün dinlerde hac kavramı vardır. Hac kavramı yaygın dinler olan İslam, Katolik, Budizm ve Hinduizm gibi popüler dinlerde ortaktır.

İnanç turizmi bünyesinde birçok manevi aktiviteyi kapsamaktadır. İnanç turizminin yerel gelişime katkıda bulunması, kültürel anlayışı geliştirmesi ve ortak mirasın bilincini arttırması ve koruması gibi faydalarından bahsetmek mümkündür.

Resim 2.7. İnanç Turizmi Görselleri

Kaynak: <https://istanbul.ktb.gov.tr/>

2.2.8. Av Turizmi

Yıldan yıla değişiklik gösteren bir alternatif turizm çeşididir. Değişiklik Ülkemizde her yıl yeniden düzenlenen Merkez Av Komisyonu ile belirlenir. Türkiye de avlanmasına izin verilen avlanma şekli ve süresinin değişikliği av turizminin şeklini belirler niteliktedir (Resim 2.8). Büyük av hayvanlarından olan yaban keçisi, dağ keçisi, yaban domuzu, çengel boynuzlu, çakal, tilki, kurt, vaşak gibi hayvanlar av turizmi adı altında bir bedel karşılığında yerli ve yabancı avcılarının avlanmasına sunulmuştur.

Bunların haricindeki avlanmalar ise yabancı avcılara ancak özel alanlar kurarak mümkün olmaktadır. Bu alanlara avlak adı verilir. Yabancı avcılar bu avlaklarda başka hayvan avlayamazlar.

Resim 2.8. Av Turizmi

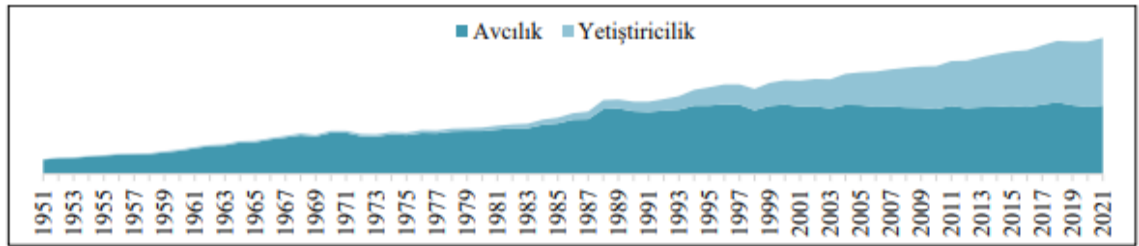
Kaynak: www.turizmebakis.com

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BALIKÇILIK TURİZMİ

3.1. Dünya’da Balıkçılık Turizmi

Su ürünleri sektörü günümüzde sağlık, çevre, ulaştırma, gıda ve imalat sanayi ve turizm sektörleri ile doğrudan veya dolaylı etkileşimi sebebiyle ekonomik açıdan önemli bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalar doğrultusunda uzman görüşleri ışığında dünya genelinde yapılan bilinçsiz ve aşırı avcılık, hızlı nüfus artışı ve olumsuz çevresel faktörler sebebiyle doğal balık kaynaklarının hızla azalmakta olduğu bilinen bir gerçektir. Bazı türlerin nesli yok olma riski altındadır. Avcılık yolu ile elde edilen su ürünleri miktarı maksimum seviyeye ulaşmış olmasına rağmen, dünya nüfusundaki artışa paralel oluşan talebi karşılayamamaktadır. Buna bağlı olarak son yıllarda su ürünleri yetiştiricilik faaliyetleri önem kazanmıştır. Dünyada toplam su ürünleri üretim miktarı 182,8 milyon ton olup, bunun yaklaşık % 49’u yetiştiricilik yolu ile sağlanmaktadır (Grafik 3.1).

Grafik 3.1. Yıllara Göre Dünya Su Ürünleri Üretimi

Kaynak: FAO, 2024.

Balıkçılık Turizmi, özellikle ekonomik kaygılar ile gerçekleştirilen su ürünleri avcılığını azaltarak, aşırı avcılık sorunun çözümüne katkı sağlayan, çevreye duyarlı önemli bir alternatif turizm aktivitesidir. Dünyada en yaygın balıkçılık turizmi uygulaması Rekreatif Balıkçılık olarak bilinmektedir. Genel olarak *Amatör balıkçılık*, *Sportif balıkçılık* ve *Turizm amaçlı amatör balıkçılık* olarak gerçekleştirilen rekreatif balıkçılık, maddi kazanç amacı olmayan, spor veya hobi amaçlı yapılan, turizm potansiyeli yüksek balıkçılık faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Cowx, 2002).

Amatör Balıkçılık, planlı etkinlikler ve yarışmalardan bağımsız, hobi amaçlı yapılmaktadır (Resim 3.1). Bu tarz balıkçılıkta yakalanan av kişisel tüketim için tutulmakta ya da serbest bırakılmaktadır (Gaudin ve De Young, 2007).

Kıyı Balıkçılığı, Tekne Balıkçılığı, Açık Deniz Balıkçılığı ve Sualtı Balıkçılığı gibi çok çeşitli uygulamaları olan amatör balıkçılıkla dünyada yaklaşık 700 milyon kişinin ilgilendiği tahmin edilmektedir (Cooke ve Cowx, 2004: 857-859).

Resim 3.1. Konyaaltı Sahilinde Amatör Balıkçılar

Kaynak: <https://www.ensonhaber.com>

Sportif Balıkçılık, organize bir aktivite olması ile amatör balıkçılıktan ayrılmaktadır (Resim 3.2). Bu balıkçılık etkinliğinde balıkçılar, yarışma formatına bağlı olarak en fazla balığı ya da en büyük balığı yakalamak için yarışırlar (SFITUM, 2006). Sportif balıkçılık turnuvaları, özellikle yeni ve gelişen turizm destinasyonları için ürün çeşitlendirme fırsatı sunmaktadır (Bezirgan, 2019).

Resim 3.2. Alanya Balıkçılık Turnuvası

Kaynak: <https://www.haber1.com>

Turizm Amaçlı Amatör Balıkçılık; kaptan ya da balıkçılık rehberinin eşlik ettiği kiralanmış teknede spor veya eğlence amaçlı yapılan rekreasyonel balıkçılık aktivitesini ifade eder (GFCM, 2010) (Resim 3.3).

Ülkemizde amatör balıkçılığı düzenleyen tebliğde “yerli ve yabancı amatör balıkçıların, kurallara uymak kaydıyla katıldıkları amatör balıkçılık amaçlı turizm etkinliği” ifadesi ile tanımlanmıştır (Anonim, 2016).

Balıkçılık takımı ve kullanılacak yemin tekne sahibince temin edilme seçeneğini de sunan bu tarz aktiviteler, genellikle rekreasyonel balıkçılığın ilk deneyimlendiği uygulamalardır (Pawson vd.,2007).

Resim 3.3. Adrasan’da Balık Turu Tekneleri

Kaynak: <https://www.suluadateknesi.com>

Son yıllarda özellikle Akdeniz ülkelerinde başarı ile uygulanan bir diğer aktivite Geleneksel Balıkçılık Turizmidir. Turistler için organize edilen ve küçük ölçekli profesyonel balıkçılar tarafından uygulanan bu yöntem ilk defa İtalya’da “Pesca-Turismo / Pesca-Tourism” ismiyle ortaya çıkmıştır (Piasecki vd., 2016).

Profesyonel balıkçılar eşliğinde avcılık operasyonlarına katılan turistler av sahası, yakalanan türler ve avcılık yöntemleri hakkında bilgilendirilirler. Bu eğlenceli aktivite, yöresel deniz ürünlerinden hazırlanan leziz yemeklerin konuklara sunulması ile son bulur (Resim 3.4).

Balıkçılık turizmi, bölge ekonomisinin gelişmesine bölge ve ülke sınırları dışından transfer ettiği gelir ile sağlamaktadır (Kauppila ve Karjalainen, 2012: 88-97). Ayrıca kapsamakta olduğu yerel toplumla iletişim, kültürel, macera, doğa, gastronomi unsurlar ile turist beklentisini karşılayan önemli bir turizm çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünyanın birçok yerinde özellikle gelişmiş ülkelerde, balıkçılık turizmine dair eğlenceli uygulamalar görmek mümkündür. Bu ülkelerde insanların balık avlama aktivitesini,

besin maddesi elde etmekten ziyade boş zamanlarını değerlendirmek, hobi ve eğlence amaçlı yapması yaygın bir davranıştır.

Balıkçılık turizmi sektörü, turizmin genelinde olduğu gibi seyahat, ulaşım hizmetleri, perakende ticaret, konaklama ve iletişim gibi farklı iş kollarının bileşiminden meydana gelmektedir. Endüstrinin gelir ve iş olanağı potansiyeli bölge ve toplumun geneline nüfus etmektedir (Kauppila ve Karjalainen, 2012: 88-97).

Resim 3.4. Geleneksel Balıkçılık Turizmi (Pesca-Tourism)

Kaynak: www.tripadvisor.it

Balıkçılığı diğer faaliyetlere göre daha tercih edilir kılan özellikler arasında;

- Fiziksel özel bir yetenek gerektirmemesi
- Her yaşta yapılabilirliği
- Az maliyet gerektirmesi
- Katılanlara macera ve eğlence katkısı
- Doğa ile iç içe bir ortam sunması
- Birlikte hareket etme duygusu sıralanabilir.

Balıkçılık, Amerika Birleşik Devletleri'nde tercih edilen açık hava etkinliklerinin en başında gelmektedir. Avrupa balık meraklıları yönünden en büyük pazardır.

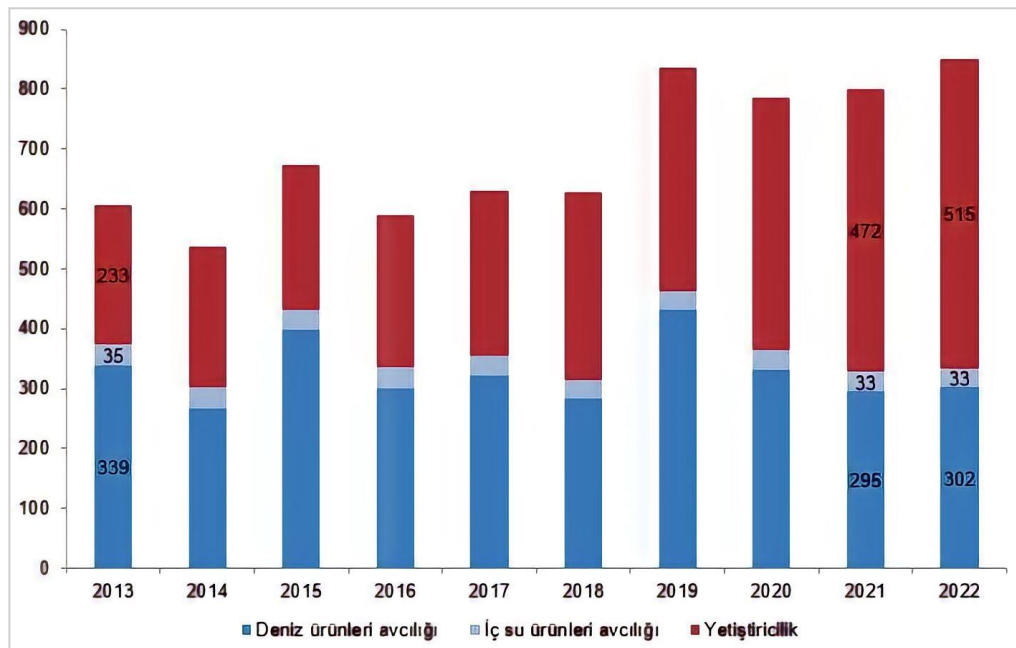
Ekonomik açıdan bakıldığında balıkçılık turizmi faaliyeti gerçekleştiren amatör bir balıkçının ortalama bir turistten çok daha fazla harcama yaptığı ve yerel ekonomiye katkı sağladığı söylenebilir.

Avustralya’da yapılan çalışmada, kiralık tekne balıkçılığının, bölgedeki limanlara önemli ekonomik faydalarının olduğu ve bölgeyi ziyaret eden turist sayısını arttırdığını ifade etmektedir (Gartside, 2001:1-15). Bunun yanında Arjantin, Brezilya, Çin ve Hindistan gibi ülkelerde ekonomik faktörlerin yanı sıra sosyal faktörlere paralel olarak önem kazanmaktadır. (FAO 2012: 1-176).

2007 yılında hazırlanan rapora göre Amerika’da sportif balıkçık alanında 58.6 milyar dolar para harcanmış, 509.000 kişiye istihdam yaratılmış, yaklaşık 7.6 milyar dolar vergi geliri elde edilmiştir. Buna ilave ek; dalga etkisi ile spor balıkçılığı ve büyük avcılar 159.6 milyar dolar doğrudan harcama yapmış, 1.2 milyon kişilik istihdam yaratılmıştır (CTC Research& Evaluation, 2012).

3.2. Türkiye’de Balıkçılık Turizmi

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de su ürünleri toplam üretiminde yetiştiricilik sektörünün payı gün geçtikçe artmaktadır (Grafik 3.2). Son verilere göre yaklaşık 850 bin ton olarak gerçekleşen Türkiye su ürünleri üretiminin % 60,6’sı yetiştiricilik yolu ile sağlanırken, %39,4’ü avcılık yolu ile elde edilmiştir (TUIK, 2024).

Grafik 3.2. Türkiye’de Yıllara Göre Su Ürünleri Üretimi

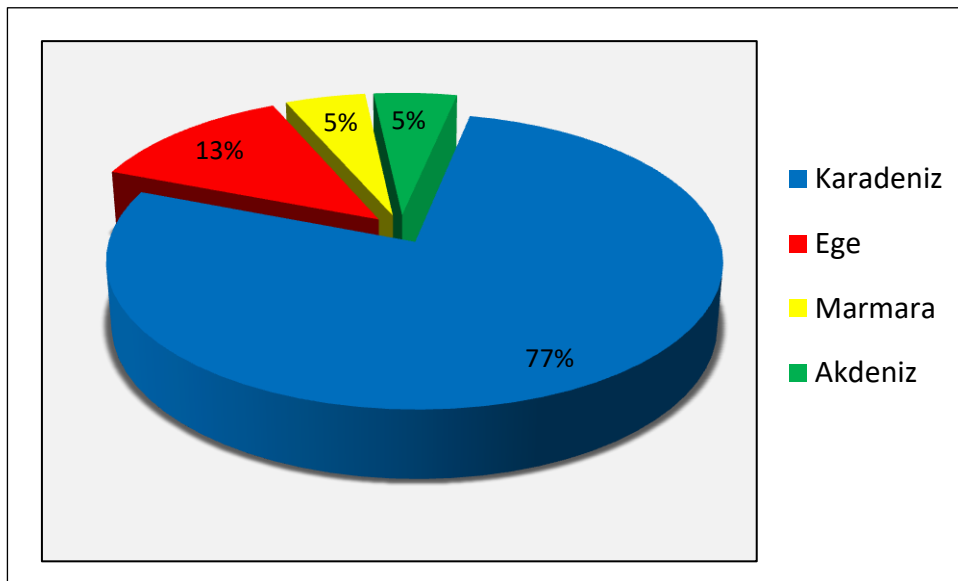
Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr/>

Avcılık yolu ile elde edilen su ürünleri miktarına en büyük katkısı Karadeniz bölgesi yapmaktadır. Bölgede gırgır tekneleri ile avlanan Hamsi (*Engraulis encrasicolus*), Palamut (*Sarda sarda*), İstavrit (*Trachurus sp.*) ve Çaç (*Sprattus sprattus*) gibi pelajik balık türleri ön plana çıkmaktadır (Resim 3.5). Karadeniz'i sırasıyla Ege, Marmara ve Akdeniz bölgeleri takip etmektedir (Resim 3.6).

Resim 3.5. Gırgır Teknesi ve Pelajik Balık Türleri (Hamsi, İstavrit, Palamut)

Kaynak: <https://www.virahaber.com.tr>

Grafik 3.3. Ülkemizde Denizlere Göre Su Ürünleri Avcılığı Miktarı

Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr/>

Ülkemizde rekreasyonel balıkçılık ile yakalanan su ürünleri miktarı tam olarak bilinmemekle bu aktiviteler için Ege ve Akdeniz sahillerinin daha çok tercih edildiği bir gerçektir.

Üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye, 8.333 km'lik kıyı uzunluğuna sahip olup barındırdığı çok sayıdaki göl, gölet ve kilometrelerce uzunluğundaki nehir ve ırmakları ile çok zengin deniz ve iç su kaynaklarına sahiptir (Taşkın vd., 2017). Bu özellikleri ile yılın dört mevsimi birçok balıkçılık turizmi aktivitesini gerçekleştirme potansiyeline sahiptir. Ancak yürürlükte olan 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanununda balıkçılık turizmi ile ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte dinlenme ve sportif amaçlı yapılacak tüm amatör olta avcılığı faaliyetlerinde bakanlık izni aranacağı belirtilmiştir.

Balıkçılık turizmi ile ilgili yasal düzenlemelerin olmaması, uygulamada bazı zorlukları da beraberinde getirmektedir. Özellikle Akdeniz ülkelerinde başarılı uygulamaları olan Geleneksel Balıkçılık Turizm (Pesca-Tourism) aktivitelerinin ülkemizde gerçekleştirilemiyor olması, balıkçılık ve turizm sektörleri açısından önemli bir kayıptır.

Pesca-Tourism uygulamalarına benzerliği ile dikkat çeken Çıldır Gölü'nde Eskimo usulü yapılan balıkçılık, birçok yerli ve yabancı turistin ilgisini çekmektedir (Resim 3.6). Donan gölde atlı kızaklar ile gerçekleştirilen yolculuk sonrasında, profesyonel balıkçıların avcılık operasyonlarını izleyen misafirler, yakalanan balıkların tadına bakarak aktiviteyi sonlandırmaktadır.

Resim 3.6.Çıldır Gölü'nde Atlı Kızaklar ve Eskimo Usulü Balıkçılık

Kaynak: <https://www.denizhaber.net>

Gökova Körfezi'nde 2013-2014 yılları arasında Akdeniz Koruma Derneği tarafından pilot uygulamaları gerçekleştirilen ve yasal altyapı eksikliği sebebi ile sonlandırılan Pesca-Tourism faaliyetlerinin hayata geçirilmesi için 2021 yılı itibariyle yetkili kamu kurumlarının koordinasyon ve iş birliği ile gerekli alt yapı sağlanmıştır (Anonim, 2024).

Bu aktiviteye katılan konuklar, küçük ölçekli ticari balıkçıların avcılık operasyonunu balıkçılara eşlik eden tur teknesinden izlemektedirler (Resim 3.7).

Resim 3.7. Gökova'da Balıkçılık Turizmi Uygulaması

Kaynak: <https://www.akdenizkoruma.org.tr>

Türkiye'nin en büyük doğal gölü olan Van Gölü'nde her sene "Uluslararası İnci Kefali Göçü Kültür ve Sanat Festivali" düzenlenmektedir. Gölün endemik türü olan inci kefalinin (*Chalcalburnus tarichi*) yaz mevsiminin başında gerçekleştirdiği üreme göçünü izlemek için birçok kişi bölgeyi ziyaret etmektedir (Resim 3.8).

Resim 3.8. Van Gölü İnci Kefali Göçü

Kaynak: <https://www.dailymotion.com>

Ülkemiz birçok farklı balıkçılık turizmi faaliyetine olanak sağlamakla birlikte, denizel rekreasyonel balıkçılık etkinlikleri bunlar arasında en çok tercih edilenlerdir. Özellikle Akdeniz ve Ege sahillerinde bulunan ulusal ve uluslararası tanınırlığa sahip turistik destinasyonlar, doğal güzellikleri ve ulaşım kolaylıkları ile birçok amatör ve sportif balıkçının ilgisini çekmektedir. Bu bölgelerde turizm amaçlı amatör balıkçılık kapsamında düzenlenen turlar tekne büyüklüğüne bağlı olmakla birlikte genellikle 12-25 katılımcı ile

gerçekleştirilmektedir. Bu organizasyonlar mevcut mevzuat gereği balıkçı tekneleri yerine turistik gezi tekneleri ile gerçekleştirilmektedir.

Balıkçılık ve turizm sektörlerine alternatif uygulamalar kazandırarak, her iki sektörün sürdürülebilirliğini destekleyen Balıkçılık Turizmi, yüksek ekonomik potansiyeli ile ülkemizin en önemli alternatif turizm uygulamalarından birisidir. Düzenlenen uluslararası katılımlı sportif balıkçılık organizasyonları, ülke tanıtımına büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca doğa bilinci ve sürdürülebilir balıkçılık farkındalığını arttırmaktadır.

Türkiye’de rekreasyonel balıkçılık aktiviteleri ile yakalanan tatlı su türlerinin başında;

- Alabalık (*Oncorhynchus mykiss*)
- Sazan (*Cyprinu scarpio*)
- Yayın balığı (*Silurus glanis*)
- Turna (*Esox lucius*)
- Sudak (*Sander lucioperca*)
- Tatlısu levreği (*Perca fluviatilis*) ve
- Yılan balığı (*Anguilla anguilla*) gelmektedir.

Denizlerimizde ise;

- Lambuka (*Coryphaena hippurus*)
- Akya (*Lichia amia*)
- Orkinos (*Thunnus sp.*),
- Kılıç balığı (*Xiphias gladius*) ve trança (*Dentex gibbosus*) gibi büyük balık türleri amatör ve sportif balıkçılara adrenalin dolu anlar yaşatmaktadır.
- İstavrit (*Trachurus sp.*)
- Kolyoz (*Scomber japonicus*)
- Palamut (*Sarda sarda*)
- Barbun (*Mullus barbatus*)
- Tekir (*Mullus surmuletus*)
- Sargos (*Diplodus sargus*)
- Mırmır (*Lithognathus mormyrus*)
- Kupes (*Boops boops*)
- Karagöz (*Diplodus vulgaris*)
- Çipura (*Sparus aurata*) ve
- Levrek (*Dicentrarchus labrax*) amatör balıkçılarca yaygın olarak avlanan türler arasında yer almaktadır (Kebapçioğlu, 2021).

3.3. Türkiye’de Balıkçılık Turizmi ile İlgili Yasal Düzenlemeler

Türkiye’de yürütülen rekreasyonel balıkçılık faaliyetleri 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve 5/2 numaralı Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkındaki Su Ürünleri Tebliği tabidir (Arslantaş, 2017). Ticari Amaçlı Amatör Balıkçılık Turizmi faaliyetleri ise 2020 yılı itibari ile “5/1 numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkındaki Su Ürünleri Tebliği” ile düzenlenmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, beş yıl geçerliliği olan “Amatör Balıkçı Belgesini” Tarım ve Orman Bakanlığının il ya da ilçe müdürlüklerinden alabilirler. Ancak ülkemizde rekreasyonel balıkçılık faaliyetinde bulunmak için bu belgenin alınma ve bulundurulma zorunluluğu yoktur (Anonim, 2020).

“Misafir Amatör Balıkçı Belgesi” adı altında ülkemizde devamlı olarak ikamet eden, resmî misafir veya geçici olarak görevli bulunan yabancı uyruklulara verilen belgenin geçerlilik süresi iki yıldır. Türkiye’yi ziyaret eden yabancı turistler, denizlerde sadece kıyıda amatör veya sportif balık yarışmaları ile sınırlı olmak üzere, izin ve belge gereksizsin avlanabilirler. Ancak denizlerimizde ve iç sularımızda tekne ile avlanmak isteyen yabancı turistler, ilgili il ya da ilçe müdürlüklerinden üç gün geçerliliği olan “Avlanma Fişi” almak zorundadırlar (Anonim, 2020) (Resim 3.9).

	T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI AMATÖR BALIKÇI BELGESİ Adı Soyadı		İLETİŞİM ADRESİ		
	Fotograf	T.C. Kimlik No	Verildiği Yer Verildiği Tarih ONAYLAYAN Bu belge 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ile buna ait Yönetmelik hükümleri gereğince verilmiştir.		
		Doğum Yeri			
		Doğum Tarihi			
		Dahş Belgesi			
		Son Geçerlilik Tarihi			

 T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI İl Müdürlüğü MİSAFİR AMATÖR BALIKÇI BELGESİ Bu belge, Tarım ve Orman Bakanlığı'na yazımlanan Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ hükümleri gereğince, düzenlendiği tarihten itibaren iki yıl süre ile geçerli olmak üzere verilmektedir./202... Adı Soyadı Unvan – İmza – Mühür		 T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI İl/İlçe Müdürlüğü AVLANMA FİŞİ Fiş No:	
Belge No: Adı Soyadı Doğum Tarihi Uyuğu Pasaport No İkamet Adresi		Ticari Amaçlı Amatör Balıkçılık Turizm İzni Sahibinin Adı Soyadı İzin Belgesi Numarası ve Tarihi Faaliyet Kapsamında Kullanacağı Geminin Adı ve Gemi Numarası İznini Aldığı Yer Avlanmayı Yapacağı Yer Ava Başlayacağı Tarih Avın başlangıç tarihinden itibaren üç gün süre ile geçerlidir.	

Resim 3.9. Türkiye’de Amatör Balıkçılara Verilen Belgeler

Kaynak: <https://www.tarimorman.gov.tr/>

Ülkemizdeki rekreasyonel balıkçılıkla ilgili yasal düzenlemelerin başında boy ya da ağırlıkça avlanabilecek en küçük balık ve toplam av miktarı gelmektedir (Resim 3.10).

		
Akya / <i>Lichia amia</i> (Linnaeus, 1758)		Lambuka / <i>Coryphaena hippurus</i> Linnaeus, 1758
BL: 40 cm, M: 1 adet		BL: 50 cm, M: 1 adet
		
Lahos / <i>Epinephelus aeneus</i> (Geoffroy Saint-Hilaire, 1817)	Kılıç balığı / <i>Xiphias gladius</i> Linnaeus, 1758 *	Mavi yüzgeçli orkinos / <i>Thunnus thynnus</i> (Linnaeus, 1758)
BL: 50 cm, M: 1 adet	BL: 125 cm, M: 1 adet	BL: 115 cm, M: 1 adet
		
Barbun/ <i>Mullus barbatus</i> Linnaeus, 1758	Levrek/ <i>Dicentrarchus labrax</i> (Linnaeus, 1758) *	Karagöz/ <i>Diplodus vulgaris</i> (Geoffroy Saint-Hilaire, 1817)
BL: 13 cm, M: 5 kg	BL: 25 cm, M: 5 Kg	BL: 18 cm, M: 5 Kg

BL: Boy Limiti (en az), M: Alıkonulabilir Miktar (en fazla)

Resim 3.10. Türkiye Denizlerinde Avlanabilecek Bazı Balık Türleri ve Boy Yasakları

Kaynak: www.fishbase.se, * Orijinal

3.4. Antalya’da Balıkçılık Turizmi

Ülkemizin en zengin balık çeşitliliğine sahip Akdeniz, yaklaşık 1.577 km’lik kıyı şeridinde barındırdığı birçok koy ile rekreasyonel balıkçılar için dört mevsim farklı yöntemlerle avlanma imkânı sunmaktadır. Dünyanın en önemli turistik şehirlerinden biri olan Antalya, alternatif turizm uygulamalarından balıkçılık turizmi için de önemli bir potansiyeli

barındırmaktadır. Birçok geleneksel turizm merkezinin aksine Antalya, müthiş doğası, tarihi dokusu ve uygun iklimi ile her mevsim turistlerin ilgisini çekmektedir. Belirli bir zaman dilimine bağlı olmayan balıkçılık turizmi aktiviteleri de turizm çeşitlenmesine ve bölge ekonomisine katkı sağlamaktadır. Bölgede Adrasan, Side ve Alanya gibi yerleşim yerleri, balıkçılık faaliyetlerini turizm sektörüne entegre eden başarılı balıkçılık turizmi uygulamaları ile dikkat çekmektedir.

Antalya iline yaklaşık 95 km uzaklıkta bulunan Adrasan, amatör balıkçıların en çok tercih ettiği Türkiye'nin önemli avlak sahalarından birisidir. Adrasan koyunda gerçekleşen balık turlarında büyük balık tutma olasılığının çok yüksek olması, bölgeye olan talebi arttırmaktadır. Kılıç balığı, orkinos, akya, lambuka, sinarit (*Dentex dentex*) ve barakuda (*Sphyraena sp.*) Adrasan'da yakalanan büyük balık türlerinden bazılarıdır (Resim 3.11).

Resim 3.11. Adrasan Koyunda Yakalanan Barakuda, Sinarit ve Akya

Kaynak: <https://adrasanbalik.com>

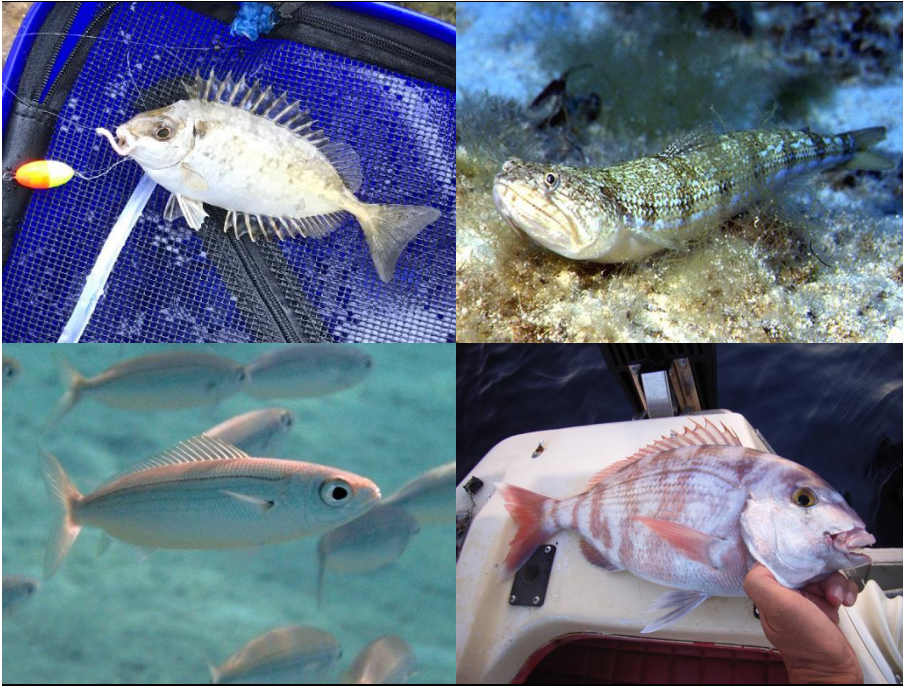
Bölgenin önemli tarihi mekânlarına ev sahipliği yapan Side Antik Kenti, Antalya merkeze sadece 76 km uzaklıktadır ve rekreasyonel balıkçılık aktiviteleri için dört mevsim imkân sunmaktadır. Bölgede motor yatlar ile özel balıkçılık turları düzenleyen firmalar olmakla birlikte, turizm amaçlı amatör balıkçılık faaliyetleri genellikle 10-15 m boylarındaki gezi tekneleri ile gerçekleştirilmektedir (Resim 3.12). Balık turları tam gün ya da yarım gün olarak yapılmaktadır.

Resim 3.12. Side Limanında Balık Turu Düzenleyen Tekneler

Kaynak: Orijinal

Özel balık turları ile kılıç balığı, orkinos ve akya gibi türleri de avlama imkânı sunan Side bölgesinde çoğunlukla barbus, tekir, çipura (*Sparus aurata*), yabancı mercan (*Pagellus erythrinus*), fangri (*Pagrus pagrus*), kupes (*Boopsboops*), lokum (*Saurida lessepsianus*/*Synodus saurus*) ve sokar (*Siganus sp.*) gibi balık türleri avlanmaktadır (Resim 3.13).

Resim 3.13. Side'de Avlanan Türlerden Sokar, Lokum, Kupes ve Fangri

Kaynak: <https://fishbase.se/>

Türkiye'nin en bilinen turizm destinasyonlarından biri olan Alanya, Antalya il merkezine yaklaşık 136 km uzaklıktadır. Turizm amaçlı amatör balıkçılık etkinlikleri düzenleyen tur tekneleri her mevsim balık tutmak isteyen misafirlere hizmet vermektedir.

Alanya kıyılarında lokum, sokar, çipura, levrek, sargos, karagöz, mırmır gibi balık çeşitleri avlanırken, açıklarında ticari balıkçıların da hedef türleri arasında yer alan akya, orkinos ve kılıç balığı gibi büyük pelajik türler avlanabilmektedir.

Ayrıca ilçede düzenlenen uluslararası katılımlı “Alanya Fishing Tournament” ülkemizin önemli balık turnuvalarından birisidir (Resim 3.14).

Resim 3.14. Alanya Balıkçılık Turnuvası

Kaynak: <https://www.haber1.com>

Tarım Orman İl Müdürlüğü Antalya Balıkçılık ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü verilerine göre; Antalya genelinde “Ticari Amaçlı Amatör Balıkçılık Turizm İzin Belgesi” verilen gemi sayıları; 2022 yılında 28 adet, 2023 yılında ise 36 adettir.

 T.C. TARIM VE KÖYŞÖLERİ BAKANLIĞI İl Müdürlüğü AMATÖR BALIKÇILIK TURİZM İZİNİ	
İzin No:	
Belge Sahibinin Adı	
Ticari Unvanı (Şirketler için)	
Vergi Dairesi ve Vergi Kimlik No.	
Ticaret Sicil No (Şirketler İçin)	
T.C. Kimlik No. (Gerçek Kişiler İçin)	
Bu belge, Tarım ve Köyşöleri Bakanlığı'nca yayımlanan Amatör (Sportif) Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ hükümleri gereğince, amatör avcılık yapılabilecek tüm alanlarda geçerli olmak üzere verilmiştir. Düzenlendiği tarihten itibaren iki yıl geçerlidir.	
.../.../20... Ad Soyad Unvan-İmza-Mühür	

Resim 3.15. Ticari Amaçlı Amatör Balıkçılık Turizm İzin Belgesi

Kaynak: <https://www.tarimorman.gov.tr>

Türkiye’de gerçekleştirilen turistik amaçlı amatör balıkçılık faaliyetlerinin ortalama kişi başı maliyeti 300-550 TL arasında değişmektedir (Tablo 3.1). Bu fiyat listesi paket içeriğine, mevsime ve teknenin donanımına göre değişiklik gösterebilmektedir. Özellikle büyük balık avı turlarında katılımcı sayısı azalırken, ödenen ücretler artmaktadır.

Günlük yapılan turlara alternatif olarak özel donanımlı yatlarla büyük balık avı için gerçekleştirilen 2-3 günlük turların fiyatları 6 bin ile 18 bin TL arasında değişmektedir.

Tablo 3.1. Tekne Balık Turu Fiyatları

TARİH	TEKNEDE BALIK AVI TURLARI	GECE AVI FİYATI	GÜNDÜZ AVI
2024	İstanbul'da tekne balık avı turu	350 TL – 500 TL	300 TL – 400 TL
2024	Aydın'da tekne balık avı turu	400 TL – 550 TL	320 TL – 430 TL
2024	İzmir'de tekne balık avı turu	365 TL – 525 TL	310 TL – 420 TL
2024	Bursa'da tekne balık avı turu	350 TL – 500 TL	300 TL – 400 TL
2024	Antalya'da tekne balık avı turu	400 TL – 550 TL	320 TL – 430 TL
2024	Balıkesir'de tekne balık avı turu	365 TL – 525 TL	310 TL – 420 TL
2024	Çanakkale'de tekne balık avı turu	350 TL – 500 TL	300 TL – 400 TL
2024	Bodrum'da tekne balık avı turu	400 TL – 550 TL	320 TL – 430 TL
2024	Çeşme'de tekne balık avı turu	365 TL – 525 TL	310 TL – 420 TL
2024	Kuşadası'nda tekne balık avı turu	350 TL – 500 TL	300 TL – 400 TL
2024	Urla'da tekne balık avı turu	400 TL – 550 TL	320 TL – 430 TL
2024	Foça'da tekne balık avı turu	365 TL – 525 TL	310 TL – 420 TL
2024	Kaş'ta tekne balık avı turu	350 TL – 500 TL	300 TL – 400 TL
2024	Didim'de tekne balık avı turu	400 TL – 550 TL	320 TL – 430 TL
2024	Dikili'de tekne balık avı turu	365 TL – 525 TL	310 TL – 420 TL
2024	Datça'da tekne balık avı turu	350 TL – 500 TL	300 TL – 400 TL

Kaynak:<https://organizasyonbul.com>

3.4.1. Antalya Denizel Balıkçılık Turizminin Otel ve Turizm Acenteleri Açısından Değerlendirilmesi

Antalya ilinde hizmet veren turistik konaklama tesislerinde misafirlere sunulan alternatif turizm paketleri, genellikle check-in sırasında acente rehberleri tarafından tanıtılmaktadır. Pamukkale, Kapadokya turları, Aspendos, Side, Saklıkent turları, rafting, ATV ve safari turları, bireysel veya grup yat turları (Kekova, Üçadalar vb. koyları ve batıkları ziyaret eden dalış turları vb.), binicilik turları gibi alternatif paketler tur acenteleri tarafından düzenlenmektedir. Kırsal turizm bağlamında gül-lavanta destinasyonlarına düzenlenen turlar, bağbozumu turu, inanç turizmi kapsamında Demre’de bulunan Noel Baba Kilisesi ya da resmi adıyla Aziz (St.) Nikolaos Anıt Müzesine yapılan ziyaretler bölgede ilk akla gelen alternatif turizm aktiviteleridir.

Antalya’da balıkçılık turizmi ile ilgili alternatif paketler sunan çok az sayıda turistik işletme mevcuttur. Bu aktiviteler genellikle gezi tekneleri ile düzenlenen turizm amaçlı amatör balıkçılık faaliyetleridir.

Bölgede faaliyet gösteren sektör temsilcilerinin balıkçılık turizmi ile ilgili olumlu yaklaşımları mevcuttur. Yasal alt yapının oluşması ve profesyonel balıkçıların da sisteme dahil olması ile bu alternatif turizm aktivitesinin Antalya’da uygulanabileceği görüşü kabul görmektedir. Çok zengin balık çeşitliliğine sahip bölgeyi ziyaret eden turistler, birçok muhteşem koyun yanı sıra Side Antik Kentinin eşsiz manzarası eşliğinde balık tutma ayrıcalığını yaşayabilirler.

Bununla birlikte balıkçılık turizminin dünyada kabul görmüş farklı uygulamaları hakkında sektör temsilcilerinin yeterince bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Örneğin balıkçılık ve turizm sektörlerine önemli ekonomik katkı sağlayan Geleneksel Balıkçılık Turizmi (Pesca-Tourism) uygulamaları hakkında fikri olan sektör temsilcisi sayısı oldukça azdır.

3.4.2. Antalya Denizel Balıkçılık Turizminin Turizm Amaçlı Amatör Balıkçılık Açısından Değerlendirilmesi

Antalya’da mevcut mevzuat gereğince turizm amaçlı amatör balıkçılık faaliyetleri, “Amatör Balıkçılık Turizm İzni” ne sahip tekneler ile gerçekleştirilmektedir. Ticari balıkçılık ruhsatına sahip tekneler, turistlere yönelik balık tutma turları düzenleyememektedir.

Kılıç balığı, orkinos ve lambuka gibi büyük pelajik türler için düzenlenen balık turlarında katılımcı sayısı genellikle 2-3 kişi ile sınırlandırılmaktadır. Buna karşın barbun,

mercan, mırmır, sargöz, karagöz ve lokum gibi daha küçük türleri hedefleyen balık turlarında bu sayı 12-14 katılımcıya kadar çıkabilmektedir.

Deniz koşullarının balıkçılığa uygun olduğu zamanlarda düzenlenen balık turları genellikle günübirlik gerçekleştirilmektedir. Büyük balık turlarında bu süre 2-3 güne kadar çıkabilmektedir.

Jigging yöntemi, Çapari ve Sırtı gibi birçok farklı avcılık tekniğinin kullanıldığı bu aktivitelerde en yaygın kullanılan av aracı yemli dip oltalarıdır. Kullanım kolaylığı açısından yeni başlayanlar için ideal olan bu avcılık yöntemi ile birçok demersal balık türü avlanabilmektedir. Yapay yem ile hedef türü cezbetmeyi gerektiren ve son yıllarda ülkemizde de popüler hale gelen Jigging yönteminde ise tecrübe ön plana çıkmaktadır. Bölgede istavrit ve kolyoz gibi pelajik sürü oluşturan türlerin avcılığında tüylü çapari takımları kullanılmaktadır.

Bölgede gerçekte ticari balıkçılık yapmayan kişilerin, ticari tekneler ile olta balıkçılığına çıkabilmek için balıkçılar arasında “Sarı Kağıt” ya da “Sarı Belge” olarak bilinen “Gerçek Kişiler İçin Su Ürünleri Ruhsat Tezkeresi” belgesini aldıkları ifade edilmektedir. Bu durum küçük ölçekli ticari balıkçı teknelerin amacı dışında kullanılmasına neden olmaktadır.

3.4.3. Antalya Denizel Balıkçılık Turizminin Küçük Ölçekli Balıkçılar Açısından Değerlendirilmesi

Akdeniz ülkelerinde gerçekleştirilen Geleneksel Balıkçılık Turizmi (Pesca-Tourism) etkinliklerinin en önemli aktörleri küçük ölçekli profesyonel balıkçılardır. Büyük ölçekli balıkçılar ile kıyaslandığında; Antalya’da da sayıca çoğunlukta olan bu balıkçılarımızın toplam su ürünleri üretimine katkısı azdır. Özellikle Antalya gibi turizmin ön planda olduğu bölgelerde, sadece balıkçılık ile geçimin sağlayan profesyoneller, zaman zaman ekonomik sıkıntılarla karşılaşabilmektedir.

Antalya Körfezi’nde faaliyet gösteren küçük ölçekli ticari balıkçıların, sürdürülebilir geleneksel balıkçılığı destekleyen, katılımcıların çevre bilinci arttıran ve küçük ölçekli balıkçılara ek gelir imkânı sunan Geleneksel Balıkçılık Turizmi (Pesca-Tourism) hakkında sınırlı bilgiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Yasal olarak imkân sunulursa; balıkçılık operasyonlarına ücret karşılığında turist çıkarabileceklerini belirten küçük ölçekli balıkçılar, bu durumun denizlerdeki balıkçılık baskısının azalmasına ve sürdürülebilir balıkçılığa katkı sağlayacağını belirtmektedir.

Bölgeyi ziyaret eden turistlerin, geleneksel balıkçılar ve faaliyetleri hakkında bilgi sahibi oldukları bu aktivite, farklı kültürlerin etkileşimine de olanak sağlamaktadır.

SONUÇ

Önemli bir ekonomik potansiyele sahip olan balıkçılık turizmi, özellikle gelişmiş ülkelerde geniş bir uygulama alanına sahiptir. Mevcut turizm etkinliklerinin sürdürülebilirliğine katkı sağlayan bu alternatif turizm aktivitesi, turizm çeşitliliğini de arttırmaktadır.

Türkiye, zengin denizel ve iç su kaynaklarının varlığı ile çok yüksek balıkçılık turizmi potansiyeline sahiptir. Dünya ve ülke turizminin önemli merkezlerinden birisi olan Antalya'nın da balıkçılık turizmi uygulamaları açısından çok zengin imkânlarla sahip olduğu bilinmektedir. Birçok alternatif turizm aktivitesinin, çok uzun mesafeler kat etmeden gerçekleştirilebileceği Antalya'nın balıkçılık turizmi açısından istenilen potansiyele ulaşamadığı aşikârdır.

Bir sahil kenti olması sebebiyle Antalya'da turizmden önce balıkçılığın varlığından bahsetmek mümkündür. Bununla birlikte günümüzde balıkçılık sektörü, gelişen turizm sektörünün gölgesinde kalmıştır. Balıkçılık turizminin doğru uygulamaları, her iki sektörün devamlılığına katkı sağlayacaktır.

Antalya ilinde kayıtlı bazı balıkçı teknelerinin, turizm sezonunda gayri resmi gezi teknesi olarak kullanıldığı bilinmektedir. Diğer taraftan balıkçılık tecrübesi olmayan gezi teknelerinin, profesyonel balıkçılar ya da balıkçılık rehberlerinden yoksun balık turları düzenlemesi, sektörün geleceği açısından olumsuz uygulamalar olarak dikkat çekmektedir.

Mevcut yasal durumun sektör paydaşlarının görüşleri ve akademik çalışmaların ışığında yeniden düzenlenerek, turizm ve balıkçılık sektörlerinin işbirliği ile ortaya çıkacak alternatif balıkçılık turizmi uygulamalarının, bölge ve ülke ekonomisine yapacakları katkı yadsınamaz.

Balıkçılık turizminin yaygınlaşması ve faydalı bir şekilde devamı için balıkçıların ve yerel halkın bilinçlendirilmesi, teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu konu ile ilgili seminerler, eğitimler ve kurslar gerçekleştirilerek, balıkçılık turizmi konusundaki farkındalığın artması sağlanmalıdır. Ayrıca sektörün ekonomik ve iş imkânı potansiyeli vurgulanmalıdır.

Bölgede gerçekleştirilen balıkçılık turizmi faaliyetlerinin tanıtım ve duyurma çalışmalarında balıkçılık ve turizm sektörü paydaşlarının eşgüdümlü hareket etmesi gerekmektedir. Bu süreçte seyahat acentelerinin de tanıtım ve tutundurmada gerekli katkıyı vermesi önem arz etmektedir.

Bu çalışma ile Antalya ilinde gerçekleştirilen denizel balıkçılık turizmi faaliyetleri ve potansiyel alternatif uygulamaları irdelenmiştir.

Rekreasyonel balıkçılık açısından birçok alternatif sunan Antalya, uluslararası balıkçılık turnuvaları ve günübirlik balık turları ile farklı ekonomik gelir seviyesindeki amatör balıkçılara hitap etmektedir.

Özellikle;

- Balıkçıların, yerleşik halkın ve turistlerin çevre bilincinin gelişmesine yardımcı olan,
- Ekonomik kaygılar ile gerçekleşen aşırı avcılığın önüne geçerek, sürdürülebilir balıkçılığa katkı sunan,
- Küçük ölçekli balıkçılara ek gelir ve istihdam imkânı sağlayan,

Geleneksel Balıkçılık Turizmi (Pesca-Tourism) gibi alternatif turizm uygulamalarının bölge turizmine kazandırılması önem arz etmektedir.

İlgili yasal alt yapının oluşturularak, dünya ile rekabet edebilen başarılı balıkçılık turizmi faaliyetlerinin hayata geçirilmesi, bölge ve ülke turizmine katkı sağlayacaktır. Bu amaçla Antalya gibi marka değeri yüksek turizm merkezlerine sağlanacak teşvik ve destekler, denizel balıkçılık turizminin tanınırlığına ve gelişimine destek olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdağ, G., Güler, O. ve Çakıcı, C. (2019). *Turizme Genel Bakış, Kavramlar ve Örneklerle Genel Turizm*. İçinde Genel Turizm (Editör: A. Celil Çakıcı), 1-26, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Albayrak, A.,Tuzunkan, D. (2020). Kırsal Turizm ve Türlerine Yönelik Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi, *Turkish Studies -Social*, 15(1).
- Anonim (2016). Resmi Gazete. 4/2 Numaralı Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2016/36). Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete.
- Anonim (2020). Resmi Gazete. 5/2 Numaralı Amatör Amaçlı Su Ürünleri Avcılığının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ (No: 2020/21). Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete.
- Anonim (2024). Akdeniz Koruma. <https://akdenizkoruma.org.tr>
- Arslantaş, E. (2017). İskenderun Körfezi rekreasyonel balıkçılık potansiyeli. Yüksek Lisans Tezi. İskenderun Teknik Üniversitesi/Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Anabilim Dalı. 52 s.
- Bahar, O. ve Kozak, M. (2005). Türkiye Turizminin Akdeniz Ülkeleri ile Rekabet Gücü Açısından Karşılaştırılması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 139-152.
- Bauer, J. ve Herr, A. (2004). Huntingand Fishing Tourism. Chapter 4 Editedby Higginbottom, K. *Wildlife TourismImpacts, Management and Planning*. Copyright © CRCforSustainable Tourism PtyLtd 2004.Common Ground Publishing PtyLtd, Australi
- Baykan, Eda (2014)., Alternatif Turizm Kaynaklarından Golf Turizmi ve Kongre Turizmi; Ülkemize Ekonomik Katkıları Açısından Karşılaştırılması: Antalya Örneği/ (Yayımlanmış Uzmanlık Tezi),Akdeniz Üniversitesi (akt: Acuner, 2006, s. 18) Antalya.
- Beğburs, Cenkmen. R. ve Kebapçioğlu, Turhan (2006),“Antalya İli Balıkçılığının Turizm ile Etkileşimi”,*E.Ü. Su Ürünleri Dergisi*, 23/3, 355–357.
- Boz, Mustafa ve Tunçer, Sezginer(2016), Turizm talebinde Yeni Eğilimler: Balıkçılık Turizmi”, 3. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, 13-13.
- Boz, Mustafa ve Tunçer, Sezginer (2016), Turizm Talebinde Yeni Eğilimler: III. Deniz Turizmi Sempozyumu S.1-18. Doi: 10.18872/DEU.b.UDTS., 0007.
- Cooke, S.J. ve Cowx, I.G. (2004). The role of Recreational Fisheries in Global Fish Crises. *Bio Science*, Cilt 54. s:857–859. Aktaran FAO (2012).

- Cowx, I.G. (2002). Recreational fishing. Handbook of fish biology and fisheries. *Fisheries*, 2, 367-390.
- Çeken, H. (2008)., "Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*. 10(2), Afyon, 293-302.
- Çelik, S. (2018). Alternatif Turizm. *Journal of International Social Research*, 11(56).
- Çımat, A. ve Bahar, O. (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi* (6), 1-18.
- Demircan, Ş. (2014). *İnanç Turizminin Yerel Kalkınmadaki Önemi: Midyat Örneği*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Duman, T. ve Kozak, M. (2013). Türk Turizm Ürünü: Rekabet ve Farklılaştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24 (1), 109 –121.
- Dwyer, L., Edwards, D., Mistilis, N., Roman, C., Scott, N. (2009)., Destination and Enterprise Management for a Tourism Future. *Tourism Management*, (30), 63-74.
- Eman, Ş.B., (2017)., Türkiye ve Avrupa Birliği Üyesi Bazı Ülkelerde Deniz Balıkçılığı Alanında Faaliyet Gösteren Kamusal Araştırma Enstitülerinin Araştırma Faaliyetleri ve Araştırmacı Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 154 s.
- FAO, (2012)., Recreational Fisheries. FAO Technical Guidelines for Responsible Fisheries No.13 Rome, FAO. 2012. 176 s. ISBN 978-92-5-107214-1
- FAO, (2024). Food and Agriculture Organization of the United Nations. <http://www.fao.org/fishery/en> (Son erişim tarihi: 08.01.2024).
- Fischer, W., Bauchot, M.L., Et Schneider, M., (Red.), 1987. Fiches FAO d'identification des Especies Pour Les Besoins de la Peche (Revision 1), Mediterranee et Mer Noire, Zone de Peche 37.2, Vertebres, FAO, 761-1530.
- Gartside, D. (2001), Fishing Tourism: Charter Boat Fishing. Status Assessment Of Wildlife Tourism In Australia Series. Wildlife Tourism Research Report Series: No. 122001 Copyright Crc For Sustainable Tourism Pty Ltd.
- Gaudin, C., De Young, C. (2007). Recreational fisheries in the Mediterranean countries: a review of existing legal frameworks. *Studies and Reviews* 81, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), General Fisheries Commission for the Mediterranean, Rome (Italy). 85 p.

- GFCM, (2010). Report of the transversal workshop on the monitoring of recreational fisheries in the GFCM area. Palma de Majorca, Spain, 20-22 October 2010. GFCM Technical Report: 31 pp.
- Kaupilla, P. ve Karjalainen, T. P. (2012). A process model to assess the regionale conomicimpacts of fishing tourism: A case study in northern Finland.Fisheries Research127– 128(2012) 88– 97.
- Kebapçioğlu, T. (2021). “Balıkçılık Turizmi”. *Türkiye’den Rotalarla Alternatif Turizm* ed. Hacer Bakır Sert., Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2021, c. I, s. 392.
- Kiper, T. (2006). “Safranbolu Yörük Köyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi” Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı(Doktora Tezi).
- Moksness, E. ve diğerleri (2011). Effects of Fishing Tourism in a Coastal Municipality: a Case Studyfrom Risør, Norway. Ecology and Society. Cilt 16, Sayı 3. s: 11.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ., (2002),Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, s.183-195.
- Pawson, M. G.,Tingley, D., Padda, G. &Glenn, H. (2007). Final Report: EU contract FISH/2004/011 on “Sport Fisheries” (or Marine Recreational Fisheries) in the EU, prepared for The European Commission Directorate-General for Fisheries. Report C2362, Cefas, Lowestoft, United Kingdom.
- Pawson, M.G.,Glennb, H. ve Padda, G. (2008). The Definition of Marine Recreational Fishingin Europe. Marine Policy 32 (2008) 339–350.
- Piasecki, W., Głabinski, Z., Francour, P., Koper, P., Saba, G., Molina Garcia, A., Kızılkaya, Z. (2016). Pescatourism-A EuropeanReview and Perspective. ActaIchthyologica Et Piscatoria, 46(4), 325-350.
- Sağlam, C., Akyol, O. ve Sağlam, Y. D. (2014). Ayvalık (Ege Denizi)Kıyı Balıkçılığı Üzerine Bir Ön Çalışma. Fırat Üniv. Fen Bilimleri Dergisi. Cilt 26, Sayı 1. s: 15-20, 2014.
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- SFITUM. (2006). Sport Fishing: an informative and economical ternative for tuna fishing in the Mediterranean (SFITUM). Proyecto Europeo EU FISH/C. 02/C 132/11.
- Sutinen, J.G. & Johnston, R.J. (2003). Angling management organizations: integrating the recreationalsector into fishery management. Marine Policy, 27: 471-487.
- Taşkın, E., Yağcı, K., Gökem, O. (2017). Recreational Fishing as a Tourism Eventand the Potentia lof Turkey. Developments in Social Sciences, 709-717.

- Uygur, S.M. ve Baykan, E., (2007). Kültür Turizmi Ve Turizmin Kültürel Varlıklar  zerindeki Etkileri, Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi. S: 30-49.
-  nal, V., Kır  , C.O. (2013). Sorumlu Amatör balıkçılığa geçiş. Türkiye’de Sorumlu Amatör Balıkçılığın Geliştirilmesi Kaş Pilot Projesi, Ankara, Türkiye: Sualtı Araştırmaları Derneği, 80.
- Yařar, O. (2011). Saros Körfezi Kıyılarında Su Altı Dalış Turizmi. Journal of World of Turks, ZfWT. Cilt 3, Sayı 1 (2011)
- Yıldız, Z. (2011). “Turizm Sektörünün Gelişimi ve İstihdam  zerinde Etkisi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi* 3(5), 55-70.
- Zaman, Mehmet (2005)., “Orta ve Dođu Karadeniz’de Balıkçılık”, Dođu Cođrafya Dergisi, 10/13, 31–78.
- Zwirn, M., Pinsky, M. ve Rahr, G. (2005). Angling Ecotourism: Issues, Guidelines and Experience from Kamchatka. Journal Of Ecotourism. Cilt 4, Sayı 1. s: 16-31.
- <https://ogretmensosyalbilgiler.files.wordpress.com/> sitesi, 23.11.2023., 13:49
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Su-%C3%9Cr%C3%BCnleri-2022-49678&dil=1>
- 09.01.2024 16:28

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Makbule ÖZGÜVEN
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Gaziemir Lisesi
Lisans Diploması	Celal Bayar Üniversitesi - Maliye
Yabancı Dil / Diller	İngilizce (Orta)
İŞ DENEYİMİ	
Çalıştığı Kurumlar	Berkan Gıda İnşaat Turizm ve Kuyumcu San. Tic. Ltd Şti./Ön Muhasebe 12.2007-03.2007 İş Bankası / Operasyon Görevlisi 03.2009-12.2009 Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı 12.2009–03.2016 Akdeniz Üniversitesi Mühendislik Fakültesi / Mali İşler 03.2016-07.2016 Akdeniz Üniversitesi Personel Daire Başkanlığı / Akademik Atama Müdürlüğü 07.2016-09.2017 Akdeniz Üniversitesi Serik İşletme Fakültesi / İdari ve Mali İşler 09.2017-...